

Feltkanserisering i hud og slimhinner

Det engelske uttrykket *field cancerization* betegner vev med genetisk avvikende celler i områder som er kronisk eksponert for et karsinogen. Det bør få en egnet norsk oversettelse.

En malign tumor er ofte omgitt av vev med avvikende celler. Dette gjelder bl.a. plateepitelkarsinomer i svelg og øvre luftveier, der slike svulster ofte oppstår i slimhinneepitel med genetiske forandringer som tilsvarende kreftcellene i svulsten (1). Dette innebærer risiko for residiv og utvikling av nye sekundære primærtumorer i nærheten. Begrepet *field cancerization* ble introdusert i 1953 av Slaughter og medarbeidere for å beskrive dette fenomenet (2). Celleforandringene er senere blitt karakterisert molekylærbiologisk.

Begrepet *field cancerization* brukes i dag om vev med genetisk avvikende celler i flere organer som er kronisk eksponert for et karsinogen, bl.a. hud som er eksponert for UV-stråling fra solen. I huden er slike genetiske avvik ansvarlig for multifokale kliniske og subkliniske premaligne lesjoner som kan utvikle seg til plateepitelkarsinomer (3). De synlige forandringene, som betegnes solare (eller aktiniske) keratoser, kan være vanskelig å avgrense klinisk (fig 1). Aktuell behandling er bl.a. kryoterapi, fotodynamisk behandling og immunmodulerende kremer. Fordi de genetiske avvikene ikke er begrenset til klinisk synlige lesjoner, anbefales i mange tilfeller behandling også av områdene mellom keratosene.

Engelske faguttrykk har lett for å få innpass hos norske leger. Begrunnelsen er gjerne at de er presist definert, og at «alle i fagmiljøene bruker dem». Bruken av engelske faguttrykk kan ofte – uten at det er tilsiktet – virke ekskluderende og forsterke faggruppens identitet og eksklusivitet. Bare de som kjenner og forstår uttrykket, er inne i varmen. Å finne egnede norske oversettelser kan bidra til å lette forståelsen av det fenomenet et uttrykk skal betegne, bedre kommunikasjonen med utenforstående og skjerpe vår generelle språksans.

Dersom ordlyden på et engelsk faguttrykk er slik at det lett kan oversettes til norsk, hender det at det blir brukt i oversatt form. For at det skal skje, bør det norske uttrykket ligge så tett opp til det engelske som mulig. Er dette mulig for uttrykket *field cancerization*?

Field cancerization brukes mest om overflatisk vev i hud, luftveier og mage-tarmkanalen. Da må det norske ordet *felt* sies å være en kurant oversettelse av *field* (4), og dette ordet ligger også nær i skrivemåte

Figur 1 Multiple enkeltstående og sammenhengende solare keratoser i hodebunnen hos en eldre mann. Det ses også kruster som uttrykk for bakteriell sekundærinfeksjon og atrofiske arr etter tidligere eksisjoner av maligne lesjoner. Foto: Per Helsing

og lydbilde. *Kanserisering* klinger kanskje dårlig i noen norske ører, men neppe dårligere enn hva *cancerization* gjør i engelske ører. Vi var selv lenge skeptiske, men har erfart at det er en modningssak. Uttrykket er ikke mye brukt på norsk, men finnes i (minst) en publikasjon fra Kreftregisteret (5). *Premaligne felter* kan være aktuelt, men ligger språklig langt unna det engelske. Vi mener derfor at *feltkanserisering* vil fungere best i norske presentasjoner der dette fenomenet omtales.

Petter Gjersvik
petter.gjersvik@medisin.uio.no
Jon Amund Kyte

Petter Gjersvik (f. 1952) er hudlege, dr.med., førsteamanuensis ved Institutt for klinisk medisin, Universitetet i Oslo, og medisinsk redaktør i Tidsskriftet.

Jon Amund Kyte (f. 1972) er onkolog, dr.med. og arbeider ved Avdeling for kreftbehandling, Oslo universitetssykehus, Radiumhospitalet.

Vi takker Erlend Hem for nyttige innspill.

Litteratur

1. Leemans CR, Braakhuis BJM, Brakenhoff RH. The molecular biology of head and neck cancer. *Nat Rev Cancer* 2011; 11: 9–22.
2. Slaughter DP, Southwick HW, Smejkal W. Field cancerization in oral stratified squamous epithelium; clinical implications of multicentric origin. *Cancer* 1953; 6: 963–8.
3. Braathen LR, Morton CA, Basset-Seguín N et al. Photodynamic therapy for skin field cancerization: an international consensus. *J Eur Acad Dermatol Venereol* 2012; 26: 1063–6.
4. Haslerud V, Henriksen P. Norsk-engelsk stor ordbok. Oslo: Kunnskapsforlaget, 2008.
5. Intraduktale epitelproliferasjoner. Forskningsrapport nr. 1–2002. Oslo: Kreftregisteret, 2002. www.kreftregisteret.no/Global/Mammografiprogrammet/Publikasjoner%20og%20brosjyrer/patologikompedium_2002.pdf [4.11.2013].

Mottatt 5.11.2013 og godkjent 20.6. 2014. Redaktør: Marit Skaar Fjellhaug.